

طراحی و تدوین الگوی تغییرات در بنادر تجاری کشور، قبل از الحاق
جمهوری اسلامی ایران به سازمان تجارت جهانی

منوچهر شجاعی*^۱ ابراهیم عزیزآبادی^۲

(/ / : / / :)

چکیده

واژه‌های کلیدی:

4020

global

.[]

[]

[]

.[]

[]

[]

[]

/

/

.[]

.[]

[]

[]

()

)

(

[]

مسائل و پرسش‌های تحقیق

[]

:

« » « » « »

روش تحقیق

()

()

:

:

)

(

χ

(χ)

df χ^2 spss

. شفافیت:

. رفتار دولت هم‌پیمان (رفع تبعیض بین کشورها):

. رفتار ملی (عدم تبعیض داخل کشور):

)

. اصل تجارت آزاد:

(

. موانع تجاری (رفع سهمیه‌های عددی و تأکیدهای تعرفه‌ای):

. موانع تجاری (غیر تعرفه‌ای):

. سیستم تجاری قانون‌مند (واضح و قابل پیش‌بینی):

. اصل رقابت:

محدودیت‌های پژوهش

(GAP)

یافته‌های پژوهش

• اصل شفافیت:

H) H₀ (/
: /
/ % / %
:

• اصل رفتار دولت هم پیمان:
/

% / % /

:

• اصل رفتار ملی:

()

شاخص های برازش	مقدار χ^2	درجه آزادی
	/	
χ^2	/	
	/	

• اصل تجارت آزاد:

()

/

/

شاخص‌های برازش	مقدار χ^2	درجه آزادی
	/	
χ^2	/	
	/	

- اصل موانع تجاری (رفع سهمیه‌های عددی و الزامات تعرفه‌ای):

()

χ / χ / χ
 χ / χ

- اصل موانع تجاری (غیر تعرفه‌ای):

χ / χ / χ
 χ / χ
 اصل سیستم تجاری قانونمند: χ / χ

df=

H

/

شاخص‌های برازش	مقدار χ^2	درجه آزادی
	/	
χ^2	/	
	/	

:

• اصل رقابت:

$$\chi^2_{\%} \left(\begin{array}{c} \text{«} \\ \chi^2 \end{array} \right) \chi^2_{\%} = /$$

χ^2

تجزیه و تحلیل یافته‌ها

[]

[]

نتیجه گیری

[]

/

[]

یافته‌های تحقیق

تحلیل تغییرات راهبردی در امور بنادر تجاری کشور بر مبنای اصول حاکم بر سازمان تجارت جهانی

اصل شفافیت

اصل رفتار دولت هم پیمان (رفتاری مبنی بر عدم تبعیض بین ارائه کنندگان خارجی خدمات دریایی و بندری)

اصل رفتار ملی (رفع تبعیض بین ارائه کنندگان خدمات دریایی - بندری ایرانی و خارجی در داخل کشور)

...

()
: ()

اصل تجارت

()

اصل موانع تجاری در رفع سهمیه‌های عددی و الزامات تعرفه‌ای

:

اصل موانع تجاری (غیر تعرفه‌ای)

:

()

اصل سیستم تجاری قانونمند

اصل رقابت

الگوی پیشنهادی

شفافیت
قوانین ومقررات مغایر با آن در بخش خدمات حمل و نقل دریایی و بندری ایران

راهکارهای پیشنهادی

۱. راهنمای ایجاد سایت رایانه ای (CRM based)
۲. راهنمای ایجاد خط ارتباطی بسیار قوی و پرسرعت
۳. راهنمای غیرانحصاری کردن ۱۰۰ درصد خدمات
۴. راهنمای برگزاری الکترونیکی مناقصه و مزایده
۵. راهنمای انعطاف پذیری و استقرار سیستم جامع اطلاع رسانی
۶. راهنمای ایجاد نظام بندری شفاف، مستقل، قوی و قانونمند
۷. راهنمای اجرایی کردن EDI

شفافیت، سهولت و سرعت در اطلاع رسانی و فروش پیوست خدمات به عنوان تغییر راهبردی پیشنهادی قبل از الحاق به WTO

موارد مغایر

- ۱- عدم شفافیت در اطلاع رسانی به شرکت ها، کارگزاران و مشتریان درباره : ۱- قوانین و مقررات حمل و نقل دریایی و بندری
- ۲- ۱ طبقه بندی و ارزش گذاری محصولات
- ۳- ۱ نرخهای مالیاتها، هزینهها، موارد بیمه ای و عوارض گمرکی
- ۴- ۱ اهداف کوتاهمدت و بلندمدت
- ۲- عدم سهولت و سرعت در اطلاع رسانی موارد یاد شده
- ۳- عدم فروش خدمات حمل و نقل دریایی و بندری ایران بدون محدودیت و پیوسته

رفتار دولت هم پیمان (رفع تبعیض بین کشورها)
قوانین ومقررات مغایر با آن بین عرضه کنندگان خدمات دریایی و بندری خارجی در ایران

راهکارهای پیشنهادی

- ۱- راهنمای ایجاد سایت اینترنتی یا اینترنتی مناسب
- ۲- راهنمای ارائه خدمات به میزان نامحدود با رویکرد رقابتی و بر اساس (FC,FS)
- ۳- راهنمای یکسان سازی تعرفهها و نرخ ارز معادل، حذف امتیازات و بخشودگیهای انحصاری
- ۴- راهنمای حذف رفتار تبعیض آمیز بین کشورها و دسترسی یکسان آنها به بازار داخلی

رفع تبعیض در اطلاع رسانی و بین عرضه کنندگان خارجی به عنوان تغییر راهبردی پیشنهادی قبل از الحاق به WTO

موارد مغایر

- ۱- تبعیض در اطلاع رسانی به عرضه کنندگان خارجی خدمات
- ۲- تبعیض بین عرضه کنندگان خارجی خدمات در ۱- سهمیه بندی عددی ۲- ۲ اقله خدمات
- ۳- تبعیض بین عرضه کنندگان خارجی خدمات در ۱- ۳ پارانه ۲- ۳ شرایط تخفیف ۳- ۳ شیوه های بخشودگی ۴- ۳ نرخ ارز معادل
- ۴- رفتار تبعیض آمیز بین عرضه کنندگان خارجی خدمات دریایی و بندری خارجی در ایران

رفتار ملی (رفع تبعیض داخل کشور)
قوانین ومقررات مغایر با آن بین عرضه کنندگان خدمات دریایی و بندری خارجی با داخلی در ایران

راهکارهای پیشنهادی

۱. راهنمای ایجاد سایت رایانه‌ای قابل دستیابی برای همه مشتریان ایرانی
۲. راهنمای آرایه خدمات بر مبنای نوبت ورود (FC,FS)
۳. راهنمای جامع حذف بارانه‌ها ، تخفیف ها و بخشودگی ها و اجرای آن به صورت یک فرایند سیستمی
۴. راهنمای اجرایی قوانین مالیاتی ، سرمایه گذاری ، تامین اجتماعی و... با رویکرد اعمال رفتار غیر تبعیض آمیز

رفع تبعیض در اطلاع رسانی و بین عرضه کنندگان به عنوان تغییرات راهبردی پیشنهادی قبل از الحاق به WTO

موارد مغایر

۱. تبعیض در اطلاع رسانی
۲. تبعیض در اولویت آرایه خدمات
۳. تبعیض در موضوعات مالی مانند
 - ۳-۱ بارانه
 - ۳-۲ شرایط تخفیف
 - ۳-۳ شیوه های بخشودگی
 - ۳-۴ نرخ ارز معادل
۴. تبعیض در قوانین حمایتی شامل
 - ۴-۱ قوانین سرمایه گذاری و منافع آن
 - ۴-۲ قوانین ثبت و فعالیت شرکتها
 - ۴-۳ قوانین کار و تامین اجتماعی
 - ۴-۴ مقررات مالی و بانکی

تجارت آزاد
قوانین ومقررات مغایر با آن در بخش خدمات حمل و نقل دریایی و بندری ایران

راهکارهای پیشنهادی

- ۱- راهنمای نظام مالیاتی خاص
- ۲- راهنمای شرایط خاص واختصاصی فعالیت‌های بخش خدمات
- ۳- راهنمای بازنگری و ساده سازی شرایط ثبت و فعالیت شرکت‌های خارجی
- ۴- راهنمای آزاد سازی بدون محدودیت در انتخاب نوع تجارت خدمات
- ۵- راهنمای آیین نامه نحوه ورود خدمات با رویکرد ورود معیارهای جدید

رفع نقایص و محدودیت ها و حذف سهمیه ها به عنوان تغییرات راهبردی پیشنهادی قبل از الحاق به WTO

موارد مغایر

۱. نقص در سیستم مالیاتی
۲. نقص در قوانین و مقررات کار
۳. محدودیت در ترکیب عددی عضو ایرانی و خارجی هیات مدیره شرکتها
۴. سهمیه بندی در تجارت خدمات
۵. محدودیت های انتخابی تجارت خدمات
۶. ممنوعیت واردات خدمات دریایی و بندری

**موانع تجاری (سهمیه های عددی و الزامات تعرفه‌ای)
خدمات حمل و نقل دریایی و بندری ایران قوانین و مقررات مغایر با آن در بخش**

راهکارهای پیشنهادی

- ۱- راهنمای روش خصوصی سازی
- ۲- راهنمای ساختار تعرفه‌ای با رویکرد
- ۱- ۲- عدم تمرکز
- ۲- ۲- شرایط و اقتضای بندر
- ۳- ۲- رفتار بازار داخلی و منطقه
- ۴- ۲- قیمت تمام شده
- ۵- ۲- حضور موثر بخش خصوصی
- ۶- ۲- شرایط رقابتی
- ۷- ۲- ثبات نسبی تعرفه‌ها
- ۳- ۳- راهنمای خدمات با نگرش به
- ۱- ۳- سهمیه بندی سقف ارایه خدمات
- ۲- ۳- تعداد ارایه کنندگان
- ۳- ۳- کل ارزش مبادلات
- ۴- ۳- تعیین محدودیت های مورد نظر

حضور بخش خصوصی ، افزایش اختیارات بندر، ایجاد ثبات نسبی در ساختار تعرفه و رفع محدودیت ها به عنوان تغییرات راهبردی پیشنهادی قبل از الحاق به WTO

موارد مغایر

- ۱- دخالت متعدد دولت در تعیین ساختار تعرفه ای
- ۲- فقدان نقش بندر در وضع تعرفه
- ۱- ۲- بر اساس اقتضای بازار منطقه
- ۲- ۲- بر اساس اقتضای خود در منطقه
- ۳- فقدان ثبات نسبی در ساختار تعرفه‌ای بدلیل عدم اثرپذیری از:
- ۱- ۳- قیمت تمام شده
- ۲- ۳- شرایط بازار
- ۳- ۳- بازار عرضه و تقاضا
- ۴- وجود محدودیت‌های فیزیکی (به لحاظ نوع و میزان صادرات و واردات)

**موانع تجاری (غیر تعرفه‌ای)
قوانین و مقررات مغایر با آن در بخش خدمات حمل و نقل دریایی و بندری ایران**

راهکارهای پیشنهادی

- ۱- راهنمای تطبیقی بین قوانین و اصول سازمان تجارت جهانی
- ۲- راهنمای تدوین فرایندها با اعمال سیستم کیفیت و ارایه به مشتریان
- ۳- راهنمای تدوین نحوه عرضه خدمات حاوی
- ۱- ۳- نوع خدمات
- ۲- ۳- مقدار کمی آن
- ۳- ۳- ویژگی و استاندارد آن
- ۴- ۳- دوره زمانی و مقررات حاکم
- ۵- ۳- عرضه بصورت غیرانحصاری
- ۴- ۴- راهنمای در مورد فناوری
- ۵- ۵- دستورالعمل نحوه به کارگیری تسهیلات قوانین حاکم بر مناطق آزاد

تناسب بین قوانین ، سهولت در ارایه خدمات ، غیرانحصاری کردن بازار، تغییر در فناوری و تسری تسهیلات مناطق آزاده عنوان تغییر راهبردی پیشنهادی قبل از الحاق به WTO

موارد مغایر

۱. مغایرت در قوانین و مقررات گمرکی ، کار و بانکی
۲. بوروکراسی پیچیده و طولانی
۳. انحصاری بودن بازار عرضه خدمات
۴. محدود کننده بودن فناوری موجود
- در بخش عرضه خدمات
۵. محدود بودن مناطق آزاد تجاری در بخش خدمات

**سیستم تجاری قانونمند
قوانین و مقررات مغایر با آن در بخش خدمات حمل و نقل دریایی و بندری ایران**

راهکارهای پیشنهادی

- ۱- راهنمای تدوین ساختار قانونی خدمات با ویژگی
- ۱-۱ به روز بودن
- ۲- در اختیار همگان بودن
- ۳-۱ دارا بودن قابلیت پیش بینی های تجاری
- ۴-۱ فاقد تبعیض در قوانین و مقررات
- ۲- راهنمای تدوین شناسایی روابط سازمان و بنادر با طرف های ذی ربط مشتمل بر
- ۱-۲ رعایت استانداردهای WTO
- ۲-۲ توانایی حفظ منافع افراد حقیقی و حقوقی
- ۳-۲ حفاظت منصفانه از تولیدات داخلی
- ۴-۲ حفظ منافع ملی و عمومی

ایجاد شفافیت و ثبات و رفع تبعیض در ساختار قانونی سیستم تجاری خدمات ، تغییرات راهبردی پیشنهادی قبل ازالحاق به WTO

موارد مغایر

۱. فقدان شفافیت در ساختار قانونی سیستم تجاری خدمات
۲. عدم قابلیت پیش بینی عملکرد ساختار قانونی سیستم تجاری خدمات
۳. تبعیض در ساختار قانونی سیستم تجاری خدمات

**رقابت
قوانین و مقررات مغایر با آن در بخش خدمات حمل و نقل دریایی و بندری ایران**

راهکارهای پیشنهادی

۱. راهنمای نحوه فعالیت با رویکرد
- ۱-۱ اساده سازی در ثبت و فعالیت شرکت ها
- ۲- استقرار راهبری رقابتی سالم و عادلانه
- ۳- اعاری از تبعیض در عرضه خدمات
۲. راهنمای استقلال بنادر در واکنش به محرکه های بازار با داشتن استقلال مالی
۳. راهنمای تدوین شاخص کارایی و ارزیابی
۴. راهنمای ساختاردهی و نظام بخشی به راهنماهای فوق
- ۱-۴ متضمن ایجاد ثبات و پشتیبانی
- ۲-۴ ایجاد محیط ایستا در فضای فعالیت ها
- ۳-۴ ذکر دوره ثبات مقررات

فرصت دادن به بخش خصوصی ، بازار غیر انحصاری ، رفع تبعیض ، ایجاد شرایط رقابت و حذف تعرفه ها به عنوان تغییرات راهبردی پیشنهادی قبل ازالحاق به WTO

موارد مغایر

۱. نقش گسترده دولت در تجارت
۲. عرضه انحصاری خدمات
۳. تبعیض بین عرضه کنندگان در:
- ۱-۳ اعمال تخفیف ها
- ۲-۳ نحوه اعمال مالیات
- ۳-۳ اعمال یارانه ها
- ۴-۳ تبدیل نرخ ارز
- ۵-۳ مقررات مربوط به خدمات
۴. فقدان شرایط رقابت سالم و آزاد
۵. فقدان توانمندی قوانین موجود برای پاسخ گویی بازار رقابتی
۶. وجود تعرفه های مربوط به ورود خدمات دریایی و بندری خارجی

- ().
- : ().
- (). LAPM
- ().
- : ().
- : ().
- ().
- ().
9. Artken, B. and Harrison, A. (2000). "Do Domestic firms benefit from foreign Direct investment? Evidence form Venezuela" American Economic Review. Vol. 89. No. 3. pp: 605- 18.
 10. Goyad A.; Mohd, N. (2001). "WTO in the new millennium, Academy of Business Studies". Vol. 16. pp: 120- 131.
 11. Stiglitz, J. E. (1995). "The contributions of the economics of twentieth century economics", Quarterly of Economics, Vol. 31. pp: 140- 152.
 12. Macmillan, P.W. and Cunningham.M .T. (1981). "Transportation in

Two" International marketing and purchasing, Vol. 16. pp: 75- 82.

13. Welschinger, P. J. and Michael, P. (2003). "Trade in services/ Mobility of services providers". Co- chairs committee on GATS and Mode, pp: 4- 10.
14. World trade organization. (1999). Guide to documentation working paper. pp: 1- 7.
15. World trade organization. (2003). Detailed structure and explanatory notes. working paper, pp: 11- 17.
16. www.dfat.gov.au/trade/negotiations/services/gats_discussion_paper_2004.html#ftn10